



**BIURO  
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 27 listopada 2015 r.

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich  
ds. Równego Traktowania  
Sylvia Spurek**

**Pan  
Rafał Dutkiewicz  
Prezydent Wrocławia**

**VIII.519.6.2015.MK**

Urząd Miejski Wrocławia  
pl. Nowy Targ 1-8  
50-141 Wrocław

Rzecznik Praw Obywatelskich z głębokim niepokojem przyjmuje informacje o przebiegu odbywających się w ostatnim czasie, również na terenie miasta Wrocław, zgromadzeń publicznych mających na celu wyrażenie negatywnego stanowiska wobec planów przyjęcia przez Polskę migrantów, w tym w szczególności muzułmanów. Z relacji medialnych jednoznacznie wynika, że prezentowane podczas tych zgromadzeń zachowania, w tym niektóre wypowiedzi uczestników demonstracji, przekraczają granice wolności słowa, a nawet mogą być uznane za wypełniające znamiona czynu zabronionego – w szczególności znieważenia grupy ludności z powodu przynależności narodowej czy wyznaniowej lub nawoływania do nienawiści na tle różnic etnicznych czy wyznaniowych. Z tego też względu powinny być przedmiotem postępowania organów ścigania. Rzecznik Praw Obywatelskich z uwagą monitoruje podejmowane przez nie w tym zakresie działania, także w odniesieniu do zdarzeń we Wrocławiu.

Należy podkreślić, że brak szybkiej i adekwatnej reakcji ze strony właściwych organów państwowych na zdarzenia motywowane nienawiścią sprzyjają narastaniu wrogich postaw, utrwalaniu negatywnych stereotypów i uprzedzeń. Konieczne zatem jest wzmożenie wysiłków w celu przeciwstawienia się rosnącej fali nienawiści wobec osób uznawanych za „obce” czy „inne” z powodu swojego pochodzenia czy wyznania. Szczególna odpowiedzialność spoczywa oczywiście na organach ścigania, zobowiązanych do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim osobom przebywającym na terytorium naszego kraju, w tym odpowiedniego reagowania na przestępstwa dyskryminacyjne. Niemniej jednak również władze samorządowe powinny podejmować działania, odpowiednio oddziałując na postawy społeczne.

Jak wynika z doniesień medialnych, podczas protestu przeciwko uchodźcom odbywającego się we Wrocławiu w dniu 18 listopada 2015 r. doszło do szczególnie bulwersującego zdarzenia – spalania kukły przypominającej postać Żyda. Oświadczenie Pana Prezydenta potępiające ten akt było niezwykle istotne, wskazało bowiem, że organy władzy publicznej zdecydowanie przeciwstawiają się tak odrażającym, motywowanym nienawiścią, działaniom. Wydaje się jednak, że ten incydent, ale też wiele innych nieakceptowalnych w społeczeństwie otwartym zachowań i publicznie głoszonych podczas zgromadzeń poglądów, wzywa do zwiększenia aktywności na rzecz eliminowania zagrożeń oraz wzmacniania postaw szacunku i poszanowania godności każdego człowieka. W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 z późn. zm.), uprzejmie proszę o przedstawienie informacji i stanowiska odnośnie do niżej przedstawionych zagadnień.

Wolność zgromadzeń jest niezwykle istotna w demokratycznym państwie prawa. Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 1485) wprowadza jednak pewne ograniczenia w zakresie korzystania z tej wolności, wyznacza też szczególne zadania organowi gminy. Będę zatem wdzięczna za poinformowanie, czy w toku zgromadzenia w dniu 18 listopada 2015 r. przedstawiciel organu gminy sygnalizował organizatorowi, że podejmowane przez niektórych uczestników działania mogą naruszać przepisy karne (zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy w trakcie trwania zgromadzenia jego przewodniczący jest obowiązany pozostawać w kontakcie z przedstawicielem organu gminy); czy stwierdzono, że uczestnicy zgromadzenia nie wykonują poleceń przewodniczącego co do powstrzymania się od określonych okrzyków lub innych działań, o ile były wydawane; jakie konsekwencje zostały wyciągnięte względem organizatora zgromadzenia, który nie reagował w szczególności na zdarzenie palenia kukły; czy i jak zorganizowana jest współpraca Urzędu Miasta Wrocław z Policją w związku z organizowanymi w mieście zgromadzeniami – jakie środki podejmowane są w celu ochrony bezpieczeństwa mieszkańców, porządku publicznego oraz praw i wolności innych osób, w szczególności reprezentujących mniejszości narodowe; czy podjęte zostały dodatkowe czynności zabezpieczające, wobec wzrastającej liczby incydentów na tle wyznaniowym, czy pochodzenia etnicznego. Mając na względzie także uprzednią korespondencję (pismo Departamentu Nieruchomości i Eksploatacji UM Wrocławia z dnia 22 października 2015 r., ozn. WBZ-DBO-5310.2015), bardzo proszę o wskazanie, czy i jakie zostały podjęte działania zmierzające do uniknięcia w przyszłości sytuacji podobnych do tych, które miały miejsce w toku zgromadzenia publicznego w dniu 18 listopada czy 27 września br.

Jako niezależny organ ds. równego traktowania Rzecznik Praw Obywatelskich podkreśla ogromne znaczenie właściwego prowadzenia edukacji antydyskryminacyjnej. Warto przypomnieć, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2015 r., poz. 1214), podobnie jak na gruncie poprzednio obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października

2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. Nr 168, poz. 1324 z późn. zm.), jednym z wymagań stawianych wobec przedszkoli, szkół i placówek oświatowych jest realizacja działań antydyskryminacyjnych obejmujących całą społeczność przedszkola, szkoły lub placówki. Spełnianie tego wymagania jest badane w procesie ewaluacji zewnętrznej, przez organy nadzoru pedagogicznego. Do pomocy w wypełnieniu wymagań stawianych wobec jednostek systemu oświaty, w tym wyżej wspomnianego, są zobowiązane prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego placówki doskonalenia nauczycieli. Jak wskazują publikowane raporty (zob. np. Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej, *Dyskryminacja w szkole – obecność nieusprawiedliwiona*) wiele należy jeszcze poprawić, co wymaga także aktywności organów prowadzących. W związku z tym zwracam się z uprzejmą prośbą o wskazanie, w jaki sposób miasto Wrocław wspiera w tym zakresie podległe placówki edukacyjne; czy prowadzona jest współpraca z organizacjami pozarządowymi; czy realizowane są również działania edukacyjne skierowane do szerszego grona odbiorców (poza edukacją formalną), mające na celu upowszechnianie postaw szacunku, tolerancji i otwartości wśród ogółu społeczeństwa. Zdarzenie z 18 listopada br. pokazuje nam bowiem, jak silnie utrwalone są stereotypy i uprzedzenia wobec określonych grup i jak wiele pracy wciąż przed nami pozostaje.

W oczekiwaniu na odpowiedź, zapewniam o wsparciu Rzecznika Praw Obywatelskich w działaniach na rzecz poszanowania wolności i praw wszystkich osób oraz zasady równości i niedyskryminacji we wszelkich sferach życia społecznego.

Podpis na oryginale